[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 696

ਮੰਜੂ ਸੁਰਾਨਾ

ਬਨਾਮ

ਸੁਨੀਲ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 457)

ਮਾਰਚ 27, 2018

[ਜੇ. ਚੇਲਮੇਸ਼ਵਰ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988- ਧਾਰਾ 19-ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ- ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ: ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਦਰਾਮਦ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ- ਕੀ ਧਾਰਾ 19 (1) ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ- ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਏ 14 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। - ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਧਿਆਇ 12 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ- ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਤਪਨ ਹੋਈ ਗੁੰਝਲਦਾਰਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ- ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ , 1973-ਧਾਰਾ 156 (3) ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਕਿ : 1.1 ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ , ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮਕੈਨੀਕਲ ਅਤੇ ਬੇਵਕੂਫ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਇਹ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 33] [713-F]

696

XXXXXX

ਮੰਜੂ ਸੁਰਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੁਨੀਲ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 697

1.2 ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਅਧੀਨ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਦਰਾਮਦ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ 12 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 34] [713-G; 714-A-B]

1.3 ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਪੂਰਵ-ਨੋਟਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀਕੋਡਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ASG ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ੰਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਉਤਪਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 35] [714-C-D]

1.4 ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਤਪਨ ਹੋਈ ਪਹੇਲੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36] [714-E]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 161/2015 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 5838/2014 ਵਿੱਚ।

2.1 ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਉਤਪਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਨ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ (ਪੀਐਚਈਡੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੀਐਚਈਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ। ਦਰਅਸਲ, ਪੀਐਚਈਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 38 ਅਤੇ 39] [714-G-H; 715-A-B]

XXXXXX

2.2 ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਦੀ ਹੈ। ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 46] [716-D-E]

2. 3 ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ- ਪੀਐਚਈਡੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ

ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਦਾ ਗਲਤ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਹੁਣ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ । [ਪੈਰਾ 47] [716-F-H; 717-A]

XXXXXX

ਮੰਜੂ ਸੁਰਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੁਨੀਲ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 699

2.4 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤਪਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 48] [717-B]

ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਕੇ. ਅਯੱਪਾ (2013) 10 ਐਸਸੀਸੀ 705 : [2013] 9 ਐਸਸੀਆਰ 869 P. ਨੱਲਮਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1999) 6 ਐਸਸੀਸੀ 559 [1999] 1 ਸੁਪ ਐਸਸੀਆਰ 135; ਐਲ. ਨਰਾਇਣ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2016) 9 ਐਸਸੀਸੀ 598 [2016] 5 ਐਸਸੀਆਰ 683 ; ਆਰ.ਆਰ. ਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [1951] ਐਸਸੀਆਰ 312 ਗੋਪਾਲ ਮਾਰਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ ਏਆਈਆਰ 1943 ਪੈਟ 245; ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਰੀਮੇਬਰੈਂਸਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਅਬਾਨੀ ਕੁਮਾਰ ਬੈਨਰਜੀ ਏਆਈਆਰ 1950 ਕੈਲ 437; ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਸਿੰਧੀ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1961 SC 986; ਜਮਨਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਦਾਈ ਸ਼ਾਹ [1964] 5 ਐਸਸੀਆਰ 37; ਨਿਰਮਲ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੂੰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. (1973) 3 ਐਸਸੀਸੀ 753: [1973] 2 ਐਸਸੀਆਰ 66; ਦੇਵਰਾਪੱਲੀ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ (1976) 3 ਐਸਸੀਸੀ 252: [1976] ਸੁਪ ਐਸਸੀਆਰ 524 ਤੁਲਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘ (1977) 4 ਐਸਸੀਸੀ 459: [1978] 1 ਐਸਸੀਆਰ 615; ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਗੁੰਡਲੂਰੀ ਬਨਾਮ SEPCO ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 206: [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 278; ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 682: [2014] 6 ਐਸਸੀਆਰ 873 ; ਮਕਸੂਦ ਸੈਯਦ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2008) 5 ਐਸਸੀਸੀ 668 : [2007] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1113 ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸਿੰਘ (2009) 6 ਐਸਸੀਸੀ 372 : [2009] 8 ਐਸਸੀਆਰ 85 ਰਾਮਦੇਵ ਫੂਡ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ [2001] 2 ਐਸਸੀਸੀ 628: [2001] 1 ਐਸਸੀਆਰ 257; ਮੁਹੰਮਦ. ਯੂਸਫ ਬਨਾਮ ਅਫਕ ਜਹਾਂ (2006) 1 ਐਸਸੀਸੀ 627: [2006] 1 ਐਸਸੀਆਰ1- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

XXXXXX

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2013] 9 SCR 869	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 5
[1999] 1 Suppl. SCR 135	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 6
[2016] 5 SCR 683	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 8
[1951] SCR 312	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
AIR 1943 Pat 245	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
AIR 1950 Cal 437	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
AIR 1961 SC 986	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 19
[1964] 5 SCR 37	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 20
[1973] 2 SCR 66	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 21
[1976] Suppl. SCR 524	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 22
[1978] 1 SCR 615	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 23
[2010] 9 SCR 278	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 24
[2014] 6 SCR 873	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 25
[2007] 9 SCR 1113	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 27
[2009] 8 SCR 85	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 28
[2015] 5 SCR 283	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 32
[2001] 1 SCR 257	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 32
[2006] 1 SCR 1	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 32

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 457

2014 ਦੀ ਐਸ.ਬੀ.ਸੀ.ਆਰ. ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 341 ਵਿੱਚ ਜੈਪੁਰ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 30.04.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 458

ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਧਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ASG, ਸ਼ਿਵ ਮੰਗਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਸ.ਐਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰੀ, ਅਜੇ ਕਪੂਰ, AAGs, ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਡੀ. ਥਾਨਵੀ, ਰਿਸ਼ੀ ਮਟੋਲੀਆ, ਅਨਿਰੁਧ ਸਿੰਘ, ਮਿਲਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਸੱਤਿਆ ਮਿੱਤਰਾ ਗਰਗ, ਅੰਚਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਮ.ਐਸ., ਦੀਪਿਕਾ ਕਾਲੀਆ, ਕਪਰੀਸ਼ ਸੇਠ, ਨਚਿਕੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਰਾਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੇਰੂਸਾਗਰ ਸਾਮੰਤਰਾਏ, ਗੌਤਮ ਝਾਅ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਮਾਕਾਂਤ ਰਾਏ, ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਵਕੀਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ।

XXXXXX

ਮੰਜੂ ਸੁਰਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੁਨੀਲ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 701

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ

ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.

2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 457

(2014 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.) ਨੰਬਰ 5838 ਤੋਂ ਉਤਪਨ ਹੋਇਆ)

1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ(Leave granted)

2. ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

3. 2014 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5838 ਤੋਂ ਉਤਪਨ ਹੋਈ 2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 457 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪੀਸੀ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 13 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪੀਸੀ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420, 467,468 ਅਤੇ 471 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120 B ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ (ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, ਜੈਪੁਰ ਮਹਾਨਗਰ ਸਿਟੀ, ਜੈਪੁਰ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। 1860 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈਪੀਸੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਪੀ.ਐਚ.ਈ.ਡੀ. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ" ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ) ਪੀ.ਐਚ.ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ, ਡਿਪਟੀ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਸ.ਐਲ. ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ

ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 8 'ਚ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਅੱਠਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਫਾਇਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਤ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਜਟ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਮਿਤੀ 20.4.2008 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

XXXXXX

4. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਜੋ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਐਚਈਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੀ।

5. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ 4.2.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹਨ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ

ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, **ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਕੇ. ਅਯੱਪਾ** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਅਤੇ 202 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 30.4.2014 ਦੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ **ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਕੇ. ਅਯੱਪਾ**[2] ਅਤੇ **ਪੀ. ਨੱਲਾਮਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ**[3] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

7. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹ ਸੁਣੀ ਹੈ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ **ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ**[4] ਅਤੇ **ਐਲ ਨਾਰਾਇਣ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ** ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਦਲੀਲ ਦਾ ਉਪ-ਪੱਧਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ ਜਦੋਂ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਕਦੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

[1] (2013) 10 ਐਸਸੀਸੀ 705
[2] ਸੁਪਰਾ
[3] (1999) 6 ਐਸਸੀਸੀ 559
[4] ਸੁਪਰਾ
[5] (2016) 9 ਐਸਸੀਸੀ 598

XXXXXX

ਮੰਜੂ ਸੁਰਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੁਨੀਲ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.] 703

19. ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ-

(1) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਾਰਾ 7, 10, 11, 13 ਅਤੇ 15 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ,

a) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ,

b) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ,

(c) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ। "

9. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਹੈ।

10. ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIV ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ "ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ" ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 190 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

190. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ- (1) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(a) ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ;

(b) ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ

XXXXXX

(c) ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ, ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ। '

11. ਇਸੇ ਅਧਿਆਇ ਅਧੀਨ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"197. ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ- (1) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜੱਜ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੀ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ-

(a) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਸੀ;

(b) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 356 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ" ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ, ਸਮੀਕਰਨ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ" ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਇਕ ਵਾਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਧਿਆਇ XV ਦੇ ਤਹਿਤ "ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ" ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 200 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ:

"200. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ:

XXXXXX

ਮੰਜੂ ਸੁਰਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੁਨੀਲ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.] 705

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ-

(a) ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ

b) ਜੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 192 ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 192 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦੀ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"202. ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ- (1) ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 192 ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ (ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ), ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰੋ, ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-

(a) ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(b) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹਾਂ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਅਧੀਨ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੁਰਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇਗਾ।

XXXXXX

(3) ਜੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਉਸ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਸਕੋਡਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਸਿਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਅਧਿਆਇ XII ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"156. ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ - (1) ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਥਾਣੇ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਧਿਆਏ XIII ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੇਸ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(3) ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

16. ਇਸ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਨੋਟਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਮੰਜੂ ਸੁਰਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੁਨੀਲ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.] 707

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ।

18. **ਆਰ. ਆਰ. ਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ** [6] ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, **ਗੋਪਾਲ ਮਾਰਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ** ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਨੋਟਿਸ' ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। 'ਗਿਆਨ' ਸ਼ਬਦ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਆਯਾਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ **ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਅਬਨੀ ਕੁਮਾਰ ਬੈਨਰਜੀ**[8] ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਿਸ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ- ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 156 (3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

19. **ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਸਿੰਧੀ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ** [9] (ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ) **ਆਰ. ਆਰ. ਚਾਰੀ** [10] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

20. **ਜਮੁਨਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਦਾਈ ਸ਼ਾਹ** [11] (ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) **ਆਰ. ਆਰ. ਚਾਰੀ**[12] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

[6]1951 ਐਸਸੀਆਰ 312
[7]ਏਆਈਆਰ 1943 ਪੈਟ 245
[8]ਏਆਈਆਰ 1950 Cal 437
[9]ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 986
[10] ਸੁਪਰਾ
[11] (1964) 5 ਐਸਸੀਆਰ 37
[12] ਸੁਪਰਾ
[13] (1973) 3 ਐਸਸੀਸੀ 753

XXXXXX

21. **ਨਿਰਮਲ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੂਨ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ.**[13] (ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ) ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਚੀਫ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਅਤੇ 156 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚਾਵੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

22. **ਦੇਵਰਾਪੱਲੀ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ** [14] (ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) - ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਨਿਆਂ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਏਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ, ਉਹ ਖੁਦ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਉਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾ 14 ਅਤੇ 17 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"14. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 190 ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਇਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਡ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਧਾਰਾ 190 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਅਧਿਆਏ XIV ਦੇ ਕੈਪਸ਼ਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 190 ਤੋਂ 199 ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਧਾਰਾ 190 (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਢਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 1973 ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XV ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਅਧਿਆਏ XV ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

[14] (1976) 3 ਐਸਸੀਸੀ 252

XXXXXX

17. ਧਾਰਾ 156 (3) ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ "ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 202 ਅਧਿਆਇ XV ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 202 (1) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ XV ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰਵ-ਨੋਟਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 156 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156 (1) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 156 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 202 ਅਜਿਹੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਇ XV ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, "ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ" ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 202 ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। "

XXXXXX

23. **ਤੁਲਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘ** [15] (ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਅਤੇ 156 (3) ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 190 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਲਵੇ। ਅਧਿਆਇ 14 ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 12, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਪੂਰਵ-ਨੋਟਿਸ ਪੜਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 190 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 202 ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਖੁਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਸਰਲ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

24. **ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਗੁੰਡਲੂਰੀ ਬਨਾਮ SEPCO ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ** [16] (ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) - ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਅਨੇਕਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

25. **ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ** [17] (ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ) - ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 155 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 155 ਅਤੇ 156 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

[15] (1977) 4 ਐਸਸੀਸੀ 459
[16] (2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 206
[17] (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 682

XXXXXX

ਮੰਜੂ ਸੁਰਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੁਨੀਲ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.] 711

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਸਮੂਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਮੂਹ।

26. ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੈਟੇਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰਸਤਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ।

27. **ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਕੇ. ਅਯੱਪਾ** [18] (ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, **ਮਕਸੂਦ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ** [19] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ/ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਇਜ਼ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

28. ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ "ਨੋਟਿਸ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਨੋਟਿਸ ਪੜਾਅ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਉਤਪਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, **ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸਿੰਘ** [20] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਗਿਆਨ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਅਰਥ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

[18] ਸੁਪਰਾ
[19] (2008) 5 ਐਸਸੀਸੀ 668
[20] (2009) 6 ਐਸਸੀਸੀ 372

XXXXXX

29. ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) ਅਤੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (3) 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

19. ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। -

....

(3) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, -

(a) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ

ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ;

(b) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏਗੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ,

(c) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏਗੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਰਤਾਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

30. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (3) ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

XXXXXX

31. **ਐਲ. ਨਾਰਾਇਣ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ** [21] (ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) - **ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਕੇ. ਅਯੱਪਾ**[22] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

32. ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (**ਰਾਮਦੇਵ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ** [23])। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਤਕਨੀਕੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੁਲਿਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ (ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 24 ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਸਫ ਬਨਾਮ ਅਫਾਕ ਜਹਾਂ 25) ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤਪਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

33. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 156 (3) ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨੀ ਅਤੇ ਬੇਸਮਝ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ।

34. ਅਧਿਆਇ 12 ਅਤੇ 14 ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਅਧੀਨ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਦਰਾਮਦ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ? ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ 12 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਵਾਬ ਮੰਗੇਗਾ।

[21] (2016) 9 ਐਸਸੀਸੀ 598

[22] ਸੁਪਰਾ

[23] (2015) 6 ਐਸਸੀਸੀ 439

[24] (2001) 2 ਐਸਸੀਸੀ 628

[25] (2006) 1 ਐਸਸੀਸੀ 627

XXXXXX

35. ਵਿਦਵਾਨ ASG ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖਦਸ਼ਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ **ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ** [26] ਵਿੱਚ **ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਸਫ ਬਨਾਮ ਅਫਾਕ ਜਹਾਂ** [27] ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਉਤਪਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹਨ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰਵ-ਨੋਟਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

36. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਤਪਨ ਹੋਈ ਪਹੇਲੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

37. ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਾਕਤ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

Crl. ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 161/2015 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (Crl.) ਨੰਬਰ 5838/2014

38. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

[26] ਸੁਪਰਾ

[27] ਸੁਪਰਾ

XXXXXX

39. ਉਪਰੋਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਮ-ਏ ਪਲੇਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਨ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ (ਪੀਐਚਈਡੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੀਐਚਈਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ। ਦਰਅਸਲ, ਪੀਐਚਈਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਹੈ।

40. ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1-ਪੈਰਾ 4 (iv) ਅਤੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਜੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਹਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ, ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਜਟ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

41. ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਨੋਟਿੰਗ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਐਸਪੀ) ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀਐਚਈਡੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੀਐਚਈਡੀ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਾ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀ।

42. ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗਲਤੀ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ।

43. 20.2.2018 ਨੂੰ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ

ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵੱਲੋਂ 9.5.2008 ਦੀ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਉਸੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਫੰਡਿੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿੰਟਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ/ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮੌਜੂਦ ਕਿਉਂ ਸਨ?

XXXXXX

44. ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤਪਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਕੀਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

45. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

46. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਕ ਹੈ। ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

47. ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ- ਪੀਐਚਈਡੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਦਾ ਗਲਤ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਹੁਣ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

XXXXXX

48. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤਪਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।

49. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 458

(2015 ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.) ਨੰਬਰ 1092 ਤੋਂ ਉਤਪਨ ਹੋਇਆ।)

50. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ(Leave granted)

51. ਅੱਜ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (CRL.) ਨੰਬਰ 5838/2014 ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi